

Išrašas

**VILNIAUS UNIVERSITETO
FILOSOFIJOS FAKULTETO TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2019 09 20 Nr. 250000-TP-9
Vilnius

Posėdis įvyko 2019-09-20, posėdis vyko elektroniniu būdu.

Posėdžio pirmininkas prof. D. Gailienė.

Posėdžio sekretorius Albina Misiūnaitė.

Dalyvavo: prof. D. Gailienė, prof. A. Poviliūnas, prof. A. Beinorius, prof. L. Bulotaitė, doc. J. Buzaitytė-Kašalynienė, prof. A. Dobryninas, prof. L. Duoblienė, doc. S. Girdzijauskienė, doc. E. Kazlauskas, doc. A. Kairys, doc. J. Lazauskaitė-Zabielskė, doc. I. Stonkuvienė, prof. M. P. Šaulauskas, prof. R. Šerpytė, lekt. D. Valančiūnas, doc. R. Žiliukaitė, stud. A. I. Bačiulytė, stud. K. Butkevičius, stud. A. Rinkevičiūtė, dokt. D. Habdankaitė.

SVARSTYTA. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Azijos ir transkultūrinių studijų instituto profesoriaus Audriaus Beinoriaus mokslinių darbų ciklo „Intelektinė Indijos kultūra Vakarų ir lietuviškoje perspektyvoje (2004-2018 m.)“ teikimas 2019 metų Lietuvos mokslų premijų konkursui.

Pažymėta, kad darbų ciklą sudaro dvi mokslinės monografijos *Imagining Otherness: Postcolonial Perspective to Indian Religious Culture* (2007), *Indija ir Vakarai: kultūrų sąveikos pjūviai* (2012), 44 moksliniai straipsniai Lietuvos ir užsienio spaudoje, dviejų senųjų Indijos tekstų anotuoti kritiniai vertimai iš sanskrito (*Upanišados*, 2013) ir pali (*Dhammpada*, 2005) kalbų.

Savo tyrimuose A. Beinorius plėtoja ir analizuoja platų Rytų-Vakarų kultūrų istorinės ir intelektualinės sąveikos problemų spektrą, akcentuodamas tarpkultūrinio dialogo reikšmę ir pokolonijinio diskurso įtaką transformuojant klasikinio orientalizmo perspektyvas bei tyrimo prieigas. Darbų ciklas, rengtas tyrimų Indijoje, Tailande, Anglijoje, Olandijoje, Prancūzijoje, JAV, Vokietijoje, Japonijoje ir kt. metu, ne tik gerokai praplečia ir koreguoja vis dar stereotipizuotą Indijos kultūros suvokimą Vakaruose ir Lietuvoje, bet ir įneša svarų indėlį į fundamentinius teorinius samprotavimus globalizacijos sąlygomis.

Vienas iš reikšmingiausių Beinoriaus teorinių darbo pjūvių, tai klausimas, koks yra vaizdijimo ir kultūrinių-vertybinių projekcijų vaidmuo konstruojant imaginacinį „kitoniškumą“, perkeliant į kitą, Indijos kultūrinį kontekstą nuosavos kultūros kodus, vertybes, kriterijus? Savo darbuose jis siekia parodyti Vakarų intelektualinių įtakų, projekcijų ir percepcijų svarbą konstruojant tiek senosios, tik ir moderniosios Indijos vaizdinį. Parodoma, jog nėra tokių Vakaruose susiformavusių akademinų perspektyvų, naujų disciplinų, teorinių modelių ir mokslinio tyrimų metodologijų, kurios nebūtų perkeltamos ir į Azijos pažinimą ir nepadariusios reikšmingo poveikio moderniosios Azijos vizijai,

ideologijai, sociokultūrinėms ir politinėms jos praktikoms. Darbų ciklas paliudija, jog Indija, kultūrine prasme toli gražu nesanti *tabula rasa* ar *terra nullius*, dažnai tapdavo išbandymų poligonu, gana efektyviai išryškinančiu Vakaruose užgimusių teorinių modelių ir koncepcijų universalistinių pretenzijų ribotumą.

Beinorius atskleidžia, kaip universalios idėjos ir pamatiniai egzistenciniai klausimai yra lokaliai kontekstualizuojami ir atspindi vietinės kultūros (Indijos) socialines patirtis ir mąstymo tendencijas. Jo tyrimuose nuolat keliamas globalėjančiam pasauliui opus ir pokolonijiniam žvilgsniui aktualus klausimas: ar mes privalome pasaulį matyti ir mąstyti vienodai? Remdamasis empiriniais ir kognityviniais tyrimais, jis parodo, jog percepcijos ir kitų kognityvinių funkcijų kultūrinės variacijos nekelia abejonių. Todėl jo darbų cikle, analizuojančiame Indijos ir Vakarų kultūrinę sąveiką, kūrybiškai pasitelkiama euristinė tarpdisciplininė metodologinė prieiga integruojanti ne tik įvairias humanitarines (filosofijos, religijos, teologijos, kultūros istorijos) bet ir socialinių mokslų (antropologijos, psichologijos, politologijos) perspektyvas.

Moksliniuose šio ciklo darbuose Beinorius aprašo ir analizuoja Vakarų pasaulio ir Indijos tarpusavio susitikimo ir abipusio suvokimo istorines ir hermeneutines prielaidas, specifiškai filosofijos, religijos ir mokslo srityse. Pasitelkus įvairius teminius pjūvius atskleidžiama, kaip indai ir europiečiai žvelgė vienas į kitą, kaip jie save teigė ir kvestionavo kitą, ko tikėjosi vienas iš kito, kaip artikuliuojo savo tapatybę bei kaip elgėsi su grėsmingu "kitoniškumu". Atskleidžiama, jog modernioji Indijos mintis aptinka save istoriniame Europos sukurtame kontekste ir jai sunku kalbėti tradiciniu būdu, netgi reprezentuodama ir teigdama save ji remiasi Europinėmis ideomomis.

Užuot postulavęs neišvengiamą, rigidišką įtampą tarp modernybės ir tradicionalizmo, kultūrinio reliatyvizmo ir kultūrinio universalizmo, autorius kviečia ieškoti naujų perspektyvų. Anot Beinoriaus, kur kas veiksmingiau nei komparatyvistikos terminas tokį aktyvų bei abipusį pažinimo procesą nusako transkultūriškumo konceptas, kuriam būdingas jautrumas kitoniškumui ir gilesnis savo kultūrinio apspręstumo suvokimas – užaštrėjęs savivokos lygmuo. „Kitoniškumo“ pažinimas yra ne tik lokalaus savitumo ar bendražmogiško universalumo pažinimu, jis tampa savęs, nuosavos kultūros specifikos, lūkesčių ir fobių, pažinimu, it veidrodžio atspindyje.

Reikšminga yra tai, jog savo mokslinėje veikloje A. Beinorius remiasi pirminiais sanskrito ir pali kalbų šaltiniais. Būtent šių senųjų ir Lietuvai menkai dar žinomų kalbų studijos buvo svarbus veiksnys leidęs jam preciziškiau pažvelgti į indiškos filosofijos, religijos ir kultūros paveldą. Vertimų iš sanskrito ir pali rengimas atvėrė naujas pažinimo erdves, ypač susidūrus su lingvistinėmis sanskrito ir lietuvių kalbų sąsajomis bei bandant remtis dar neišnaudotais lingvistiniais indoeuropietiško sąsajų resursais, lietuviškai „prakalbinant“ senuosius indų tekstus. Kita vertus, atskleidžiamas ir dažnai romantizuotas bei mistifikuotas lietuvių santykis su religiniu Indijos paveldu.

Svarus yra prof. A. Beinoriaus indėlis ir į mokslo administravimą Azijos tyrimų srityje Lietuvoje. Beveik 11 metų jis vadovavo Orientalistikos centrui formuodamas jo mokslinių tyrimų lauką, pritraukdamas ir ugdydamas naujus Azijos tyrimų specialistus, rengdamas mokslinius renginius, konferencijas, organizuodamas leidybinę veiklą.

Neabejotinas yra A. Beinoriaus vaidmuo kuriant VU Azijos studijų ir tyrimų sistemą, solidžiausią tokio pobūdžio akademinę instituciją tarp trijų Baltijos šalių. Jo iniciatyva buvo įsteigtas vienintelis Baltijos regione tarptautinis akademinis anglų kalba leidžiamas orientalistinis mokslo žurnalas „Acta Orientalia Vilnensia“, kurio atsakinguoju redaktoriumi jis buvo 2000-2015 m. 2000-2017 m. jis vadovavo VU patvirtintai ir padalinio mokslininkus vienijančiai biudžetinei mokslinių tyrimų krypčiai „Orientalistika ir komparatyvistinė kultūrologija“.

NUTARTA. Siūlyti Vilniaus universiteto Rektoriui teikti 2019 metų Lietuvos mokslų premijų konkursui Filosofijos fakulteto Azijos ir transkultūrinių studijų instituto profesoriaus Audriaus Beinoriaus mokslinių darbų ciklą „Intelektinė Indijos kultūra Vakarų ir lietuviškoje perspektyvoje (2004-2018 m.)“.

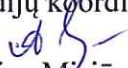
VU Filosofijos fakulteto
Tarybos pirmininkė

prof. Danutė Gailienė

VU Filosofijos fakulteto
Tarybos sekretorė

Albina Misiūnaitė

Išrašas tikras
Studijų koordinatorė

Albina Misiūnaitė
2019 09 20